

Савельєва А., здобувач вищої освіти, гр. Б1/1
Науковий керівник: Березовська Т., к.і.н., доцент кафедри
українознавства
Миколаївський національний аграрний університет

ПІДЗЕМНІ ТАЄМНИЦІ МИКОЛАЄВА

Миколаїв засновано на прикінці XVIII ст., разом із тим підземне місто на думку дослідників має значно довший вік.

Слово «катакомби» у багатьох із нас асоціюється з Одесою, де вони утворилися після тривалого видобутку каміння. Проте сусідній Миколаїв також має численні розгалуженні підземелля, які мало чим поступаються одеським. До того ж, значна частина з них – це не рукотворні, а природні карстові пустоти. Із ними пов'язано чимало легенд і таємниць, які переповідають місцеві мешканці. А на єдиній мапі цих підземних ходів, яку створили військові у середині минулого століття, досі є гриф секретності.

Зняти завісу таємничості з миколаївських підземель узялася група ентузіастів на чолі з колишнім військовим десантником, а нині – головою громадської ради з питань туризму при Департаменті економічного розвитку міськради Олегом Кречуном. Саме вони стали ініціаторами створення у Миколаєві першого туристичного маршруту підземним містом. Відкрити його мають уже в цьому році й сподіваються, що він буде місцем справжнього туристичного паломництва.

Катакомби – це мережа підземних ходів та лабіринтів під нашим містом. Підземелля мають 2-3, а може і більше ярусів. Верхні яруси знаходяться на глибині 3, 4-х метрів, нижні 8-20 метрів від земної поверхні.

Перший ярус катакомб розміщується під старими районами нашого міста (Сухий Фонтан, старий Водопій, центр міста). Це старі підвальні приміщення та погребі. Другий рівень катакомб – це залишки першого миколаївського водогону. Вчені – археологи підозрюють наявність і третього підземного ярусу катакомб, але дослідницькі роботи ще не проводились.

Існує декілька версій появи у Миколаєві катакомб. Версія перша полягає у тому, що під час будівництва міста потрібно було багато каміння. Його добували неподалік від основної частини міста. І щоб камінь не перевозити по вулицях, під містом робили підземні тунелі. Друга версія – катакомби були побудовані спеціально. Під час Кримської війни Миколаїв знаходився в осадному положенні, прориті підземні галереї – противомінної оборони. А третя версія розповідає нам про Спаський водогін. Це перший водогін нашого міста. Довжина цього тунелю лише по вулиці Адміральській складає 5 км, і це лише маленька частина необізнаних підземних лабіринтів.

Група дослідників, що побували в катакомбах Миколаївщини, розповідають дивовижні речі. У темних кам'яних галереях вирубані в стінах саркофаги. Загадкова писемність на стінах на невідомих мовах. Серед них трапляється слово «Боуг» (Бог? Або річка Буг?). Є знаки давньоєврейською

мовою. Вибиті стрілки, різні покажчики і багато іншого. Під похмурими склепіннями знаходять зброї різних часів і епох, кістки людей і тварин.

Сьогодні майже всі входи в підземелля замуровані, засипані, залиті бетоном або заповнені водою, а деякі печери мають властивість таємниче «зникати». Частина дослідників впевнені, що Миколаївські катакомби мають ознаки паранормальних явищ, в тому числі зміни простору і часу.

Живі легенди про те, як по підземеллях турки робили зухвалі набіги на колишню свою територію і гнали в рабство захоплених бранців і місцевих красунь. У 30-40-х роках ХХ століття існувала банда, яка здійснює безкарні і зухвалі злочини, вміло використовуючи систему підземних ходів і несподівано з'являючись то тут, то там. Ще не забута легенда про німецьких солдатів ховалися в катакомбах і здалися радянській владі тільки в 1947 році.

Розбурхують уяву людей історії про золоті карети, турецькі скарби, таємні підземні храми, оброблені дорогоцінними каменями і т. д. Однак єдине, що можна сказати з повною достовірністю, це те, що наші катакомби, незаймані ні війнами, ні революціями. Вони зберігають у собі масу таємниць, розгадка яких пов'язана з небезпекою і подорож по загадковому підземному світу є екстремальною.

Список джерел

1. <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2881690-pidzemnij-mikolaiv-pid-grifom-sekretno.html>
2. <http://laginlib.org.ua/blog/?p=12688>